

Sekretesspolicy

Policyns omfattning

Sekretesspolicyn är en beskrivning av SCB:s praxis vid tillämpning av statistiksekretessen. En individuell prövning skall dock alltid ske enligt sekretesslagen och de grundläggande reglerna i 2 kap. tryckfrihetsförordningen.

Statistiksekretessen regleras i 9 kap. 4§ sekretesslagen (1980:100):

Sekretess gäller i sådan särskild verksamhet hos myndighet som avser framställning av statistik samt, i den utsträckning som regeringen föreskriver det, i annan därmed jämförbar undersökning, som utförs av myndighet, för uppgift som avser enskilda personliga eller ekonomiska förhållanden och som kan hänföras till den enskilde. Uppgift som behövs för forsknings- eller statistikändamål och uppgift, som inte genom namn, annan identitetsbeteckning eller därmed jämförbart förhållande är direkt hänförlig till den enskilde, får dock lämnas ut, om det står klart att uppgiften kan röjas utan att den som uppgiften rör eller honom närstående lider skada eller men.

Både personuppgiftslagen (1998:204) och sekretesslagen har bestämmelser som innebär att det rättsligt sett är en avgörande skillnad mellan identitetsangivna och aidentifierade uppgifter. Det är också detta som ligger till grund för hur SCB:s policy är uppbyggd. Identitetsangivna uppgifter kan endast lämnas ut för forsknings- eller statistikändamål. SCB:s policy innebär dock att endast aidentifierade uppgifter lämnas ut även för dessa ändamål. Det måste också alltid stå klart att uppgifterna inte kan medföra skada eller men för berörda eller närstående för att uppgifter skall kunna lämnas ut. För såväl SCB som för andra statliga myndigheter gäller att fler uppgifter än de som behövs för ändamålet inte skall lämnas ut.

Policyns innebörd och tillämpning

Utlämnande för forskningsändamål

Vid utlämnande för forskningsändamål till en myndighet (hit hör bl.a. universiteten) följer sekretessen med till mottagaren. Det innebär beträffande material från SCB att statistiksekretessen (9 kap. 4§ sekretesslagen) är tillämplig hos mottagaren. Är forskaren en privatperson eller sker utlämnande

det till en privat institution skall utlämnandet i regel förenas med förbehåll beträffande användningen av materialet. Sådana förbehåll är straffsanktionerade. Vid prövningen av ett eventuellt utlämnande skall förekomst av sekretess liksom möjligheten att ställa upp förbehåll vägas in.

Avidentifierat material kan lämnas ut efter prövning av ändamålet och med en skriftlig överenskommelse som anger villkoren för det mottagna materialet. I fråga om forskningsinstitutioner och motsvarande där verksamheten består av flera olika ändamål kan utlämnandet ske efter prövning av varje ändamål.

Identitetsangivet material kan lämnas ut för forskningsändamål. Sådana utlämnanden skall dock ske restriktivt. SCB:s tillämpning av reglerna innebär att SCB som princip inte lämnar ut identitetsangivet material.

I vissa fall är det möjligt att lämna ut material med avidentifierade *personuppgifter* med en nyckel till identifierare bevarad hos SCB. Utlämnande av personuppgifter förutsätter att mottagaren följer reglerna i personuppgiftslagen.

Av betydelse i samtliga fall är också vilken information som lämnats till uppgiftslämnarna när det är fråga om uppgifter från intervju- eller enkätundersökningar. De uppgivna ändamålen med uppgiftsinsamlingen är avgörande för möjligheterna till ett utlämnande. Det ändamål för vilket uppgifterna skall lämnas ut får inte vara oförenligt med det ändamål för vilket de samlades in.

Utlämnande av identitetsangivet material kan alltid göras om den som uppgiften rör har samtyckt till att uppgifter lämnas ut. Samtycke ges av den enskilde själv eller en legal ställföreträdare för denne. För juridiska personer lämnas samtycke av legal företrädare, t.ex. firmatecknare. Om ett sådant samtycke förevisas till det begärda ändamålet skall uppgiften lämnas ut. Detta gäller oavsett för vilket ändamål uppgiften begärs och inte endast för forskningsändamål.

Utlämnande för statistikändamål

Vid utlämnande för statistikändamål skyddas det utlämnade materialet av sekretess om utlämnandet sker till en särskild verksamhet hos en myndighet som avser framställning av statistik. Sådant särskild verksamhet förekommer främst hos statistikansvariga myndigheter (SAM). I övrigt gäller sekretess för uppgifterna endast om myndigheten har en verksamhet som omfattas av en sekretessbestämmelse till skydd för enskilds personliga och ekonomiska förhållanden och det utlämnade materialet är hänförligt till denna verksamhet. Utlämnande till en privat institution kan förses med erforderliga förbehåll.

Utlämnande av **avidentifierat material** för statistikändamål kan jämföras med det utlämnande som gäller för forskningsändamål, om materialet lämnas ut

till en myndighet hos vilken uppgifterna omfattas av sekretess. Utlämnanden i andra fall kan jämföras med utlämnande för utredningsarbete (se nedan).

För utlämnande av **identitetsangivet material** gäller samma villkor som motsvarande för forskning. Även här understryks i förarbetena att utlämnanden skall ske mycket restriktivt. I likhet med vad som gäller för utlämnande för forskning är utlämnande av ett aidentifierat material med en nyckel till identifierare hos SCB möjligt.

Sekretessen hindrar inte att uppgifter lämnas ut till annan myndighet om uppgiftsskyldighet följer av lag eller förordning (Sekretesslagen 14 kap. 1 §). En myndighet är skyldig att lämna en statistikansvarig myndighet (SAM) de uppgifter som behövs för framställning av officiell statistik. Detta framgår av 6 § statistikförordningen (2001:100). Syftet med bestämmelsen är att bryta den eventuella sekretess, som kan gälla för de uppgifter som SAM behöver. Något undantag för utlämnande av uppgifter mellan SAM finns inte. Behovet av uppgifter bedöms av den myndighet som begär att få ut uppgifterna. Skyldigheten att lämna ut uppgifter gäller dock endast om de skall användas för framställning av officiell statistik. Uppgifterna omfattas av statistiksekretessen hos SAM.

Utlämnande för utredningsarbete m.m.

Till skillnad från vad som gäller för forskningsändamål följer sekretessen inte med vid utlämnande för utredningsarbete eller andra ändamål, som t.ex. planering och analysverksamhet. Till en privat institution kan utlämnande ske med sådant förbehåll som nämndes i avsnittet om forskning. Sekretess hos en myndighet för material från SCB kan bara finnas om myndigheten själv har en verksamhet som omfattas av sekretess och det utlämnade materialet ingår i denna verksamhet. Regeringen har dock möjlighet att för en särskild undersökning hos en myndighet föreskriva att sekretessen enligt 9 kap. 4 § sekretesslagen skall gälla.

Aidentifierat material kan lämnas ut för skilda ändamål efter prövning.

Grunden för utlämnande enligt sekretesslagen är just att det är fråga om aidentifierat material (uppgift som inte är "direkt hänförlig" till den som uppgiften avser). Utlämnande får ske om det står klart att utlämnandet kan ske utan risk för skada eller men för den enskilde eller närstående. För att pröva detta måste man göra en allmän bedömning av ändamålet i detta avseende (konstatera att det "typiskt sett" inte leder till skada eller men). Också hanteringen måste vara garanterad, liksom att den enskilde (eller närstående) inte känner oro till följd av att uppgifterna lämnas ut i sådant sammanhang eller i sådan miljö som inte känns trygg för den enskilde.

Under de förutsättningar som nämns i föregående stycke kan utlämnande ske för bestämda ändamål till utredningsenheter hos myndigheter och

departement. Även enskilda organisationer, t.ex. fackliga och motsvarande organisationers utredningsavdelningar kan få del av uppgifter efter prövning. Om uppgifter lämnas ut till en mottagare hos vilken sekretess för materialet inte kommer att finnas, måste materialet granskas särskilt för att säkerställa att skada eller men inte kan uppkomma till följd av att materialet inte kommer att vara sekretesskyddat hos mottagaren.

Identitetsangivet material kan inte lämnas ut enligt sekretesslagen, med undantag för det fall att samtycke föreligger i enlighet med vad som tidigare nämnts.

Utlämnande till utländska myndigheter och organisationer

Uppgift för vilken sekretess gäller får inte röjas för utländsk myndighet eller mellanfolklig organisation. Undantag från denna regel gäller om utlämnande sker i enlighet med särskild föreskrift därom i lag eller förordning. Undantag gäller också om uppgiften i motsvarande fall skulle få utlämnas till svensk myndighet och det enligt den utlämnande myndighetens prövning står klart, att det är förenligt med svenska intressen att uppgiften lämnas till den utländska myndigheten eller mellanfolkliga organisationen. En sekretessprövning måste alltså göras enligt de principer som ovan anges för utlämnande. Det måste dessutom stå klart att uppgiftslämnandet är förenligt med svenska intressen. Vid behov bör samråd ske med Utrikesdepartementet.

Internationella konventioner och EU:s förordningar innehåller ofta åtaganden att lämna ut uppgifter. EU:s förordningar gäller som lag i Sverige och de uppgifter som åtagandet omfattar kan således lämnas ut. Eftersom konventioner normalt har införlivats i svensk rätt gäller detta även de åtaganden som omfattas av konventionen.

Bestämmelserna i sekretesslagen medför inte någon förpliktelse att lämna ut uppgifter. De fastställer endast under vilka förutsättningar sekretessbelagda uppgifter får lämnas ut till utländska myndigheter och mellanfolkliga organisationer. En svensk myndighet har inte någon skyldighet att tillhandagå utländska myndigheters eller mellanfolkliga organisationer med uppgifter vare sig de är sekretessbelagda eller inte. Detta gäller såvida inte en uppgiftsskyldighet är särskilt föreskriven.

Vid utlämnande till utländska enskilda, t.ex. ett universitet, måste prövas om uppgifterna kan skyddas hos mottagaren, antingen genom det andra landets interna regler eller genom en förbindelse om konfidentialitet. Vidare måste beaktas att det är förbjudet att lämna ut personuppgifter till tredje land, dvs. land utanför EU, som inte har en skyddsnivå som motsvarar vad som gäller inom EU. USA har t.ex. inte någon sådan skyddsnivå. I frågor som rör utlämnande av uppgifter till tredje land bör man konsultera Datainspektionen om vad som gäller för det aktuella landet.

Utlämnande med nyckel till identifierare bevarad hos SCB

Enligt lagen (2001:99) om den officiella statistiken får en statistikansvarig myndighet som lämnar ut avidentifierat material förse uppgifterna med ett löpnummer, som kan kopplas till ett personnummer eller liknande för att göra det möjligt att senare komplettera uppgifterna. Det är ett krav att den som uppgifterna lämnas ut till skall använda dem för forskning eller statistik. Användaren skall vidare ha ett särskilt behov av att senare kunna komplettera uppgifterna.

Varje utlämnande skall förse med en unik nyckel, som bevaras hos SCB. Nyckeln skall förvaras på en server och åtkomst skall bara finnas för den som framställt filen och för databassamordnare eller motsvarande.

Utlämnande av uppgifter som försetts med en nyckel till identifierare bör ske restriktivt. Utlämnande kan ske till såväl myndigheter som enskilda. Ett särskilt behov anses finnas för longitudinella studier. Det bör vara möjligt att komplettera med såväl nya årgångar som nya uppgifter. Behovet bör vara väl dokumenterat och på förhand konstaterat vid utlämnandet. Det innebär att den som för en enstaka undersökning behöver uppgifter inte kan få uppgifter med koppling löpnummer-personnummer/organisationsnummer.

Innan uppgifter lämnas ut måste en sekretessprövning göras enligt de principer som redogörs för ovan. Den görs efter de principer som gäller för avidentifierat material. Det innebär bl.a. att utlämnande skall avse ett bestämt ändamål.

Ett utlämnande av avidentifierat material med en nyckel innebär att uppgifterna enligt personuppgiftslagen blir att anse som personuppgifter hos mottagaren. Den som uppgifterna skall lämnas ut till måste därför informeras om att den blir personuppgiftsansvarig och måste följa personuppgiftslagens regler. Undantag har dock gjorts för skyldigheten att, efter påpekande av den registrerade, rätta uppgifterna och att lämna information. Behandlingen av uppgifterna måste emellertid anmälas till Datainspektionen, om det inte finns personuppgiftsombud.

Vidareutlämnande

Uppgifter som lämnas ut till en annan myndighet blir normalt att anse som allmän handling hos den myndigheten. Frågan om utlämnande av uppgifterna skall därför prövas av den myndigheten. Det måste givetvis göras på samma sätt som SCB prövar frågan om utlämnande mot bakgrund av reglerna i sekretesslagen och personuppgiftslagen. Om uppgifterna inte omfattas av någon sekretess hos den mottagande myndigheten blir uppgifterna offentliga där. De kan då på begäran komma att lämnas ut. Det är därför väsentligt att man vid ett utlämnande av uppgifter, som – även om de är avidentifierade – kan hänföras till en enskild person eller företag, utreder

om uppgifterna kommer att omfattas av sekretess hos mottagaren. Om det framkommer att mottagaren kan komma att lämna uppgifterna vidare till andra myndigheter eller enskilda bör även detta förhållande beaktas. I förhållande till enskild kan förbehåll uppställas som inskränker den enskildes rätt att lämna en uppgift vidare (14 kap. 9 § första stycket sekretesslagen).

När det gäller **material som tillhandahålls i uppdragsverksamheten**, kan den mottagande myndigheten genom avtal med SCB förhindras att sälja eller sprida det överlämnade materialet (jfr regleringen i SCB:s allmänna avtalsvillkor). Även om det finns ett sådant spridningsförbud, innebär det inga inskränkningar i offentlighetsprincipen hos den mottagande myndigheten vad gäller rätten att ta del av handlingarna. På begäran är denna således skyldig att tillhandahålla materialet enligt reglerna i 2 kap. TF, såvida det inte omfattas av sekretess. Någon skyldighet att tillhandahålla materialet i elektronisk form finns dock inte enligt offentlighetsprincipen.

Rätten att med stöd av offentlighetsprincipen ta del av materialet hos den mottagande myndigheten innebär inget mer än just detta. Den som har utnyttjat denna rättighet får således inte i strid med SCB:s upphovsrätt vidareförsälja eller på annat sätt sprida materialet.

Gallring

Uppgifter som lämnas ut till en myndighet blir allmän handling hos den myndigheten. En myndighets möjlighet att gallra allmänna handlingar regleras i arkivlagen och föreskrifter som Riksarkivet meddelar. Bestämmelser om gallring finns också i personuppgiftslagen. Det ankommer på den myndighet som uppgifterna lämnats ut till att ta kontakt med Riksarkivet för att få tillstånd att gallra uppgifterna. SCB kan alltså inte vid ett utlämnande föreskriva om att myndigheten skall gallra uppgifterna efter viss tid.

Vid utlämnande till enskilda kan dock i förbehållet föreskrivas om hur uppgifterna skall hanteras av mottagaren.

Beslutsdatum och giltighetstid

Sekretesspolicyn har fastställts av GD vid GD-föredragning 2002-03-11. Policyn ersätter den tidigare sekretesspolicyn, som beslutades 1999-09-09.

Ansvarig för policyn

Ansvarig för sekretesspolicyn är chefsjuristen vid Stabsenheten.

Lansering och uppföljning

Sekretesspolicyn görs känd via Intranätet. Vidare hålls regelbundet utbildning i sekretessfrågor. Ändring av gällande lagar och eventuell ändring i rättspraxis kan föranleda ändring av policyn. Rättsutvecklingen följs av Stabsenheten.

